

БІБЛІОТЕКА

ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. І. ФРАНКА

Житомирщина в полум'ї війни

**до 70-річчя визволення Житомирщини
від німецько-фашистських загарбників
інформаційно-бібліографічний список**

Укладач: Л. Г. Лисенко

Дата відбору матеріалу: 04. 12. 2013

Кількість відібраних джерел: 29

Житомир-2013

З 29 грудня 1943 року розгорнулися важкі бої під Житомиром, якому німецьке командування відводило важливе місце як вузлу комунікацій. Воно готувало кругову оборону. Гітлерівці перейшли в контратаку проти військ 18 і 3 гвардійських танкових армій, прагнучи відкинути їх на схід. Одночасно вони спробували відвести свої війська з Житомира, з'єднати їх з Бердичівським угрупованням. 31 грудня 1943 року на околицях Житомира і в самому місті розгорілись бої. Ворог зазнав поразки. Обласний центр був звільнений від окупантів.

Розгорнулися бої під Житомиром. На підступах до міста ворог створив сильну протитанкову оборону, стягнувши сюди великі танкові сили і значну кількість артилерії. Головний удар здійснювала перша гвардійська армія генерал-полковника А. А. Гречка. Німецькі війська припускали, що радянська армія буде здійснювати напад зі сходу, тому головні сили оборони були сконцентровані там.

Проте армія А. А. Гречка здійснювала напад з усіх напрямів півночі, південного сходу та сходу. Вранці 31 грудня 1943 р. війська Радянської Армії перейшли в наступ.

У результаті жорстоких боїв війська 1 гвардійської армії 31 грудня 1943 року звільнили більше 20 населених пунктів, що тісно прилягали до Житомира, а до 18 години вечора повністю визволили місто від німецько-фашистських загарбників.

Дорогою ціною дісталось нашому народу визволення Житомирщини. Понад 70 тисяч воїнів полягли смертю героїв на поліській землі. За героїзм, виявлений під час захисту й визволення Житомирщини, 50 воїнів нагороджені званням Героя Радянського Союзу. Перемогу над фашизмом кували й наші земляки. За мужність і героїзм, проявлені у роки війни, 93 786 жителів області відзначені урядовими нагородами, в тому числі за бойові подвиги на фронтах – 89 783 чоловіка, з них 1280 партизан і підпільників. Обов'язок всіх живих – свято берегти пам'ять про тих, хто загинув у боротьбі за свободу і незалежність рідної землі, за майбутнє України.

1. Дембіцька О. Зв'язкова з Баранівки Оля Сябрук / Олена Дембіцька // Житомирщина: минуле, сьогодення. Поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 76-79.
2. До 65-річчя Великої Вітчизняної війни : зб. студент. наук. пр. 51 гр. іст. ф-ту / [наук. кер. М. Є. Лутай]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – 96 с.

3. **Житомирщина** в період тимчасової окупації німецько-фашистськими загарбниками, 1941-1944 рр. : зб. док. / [редкол.: М. Т. Степанов та ін.] ; Житомироблдержархів. – Житомир : Рад. Житомирщина, 1948. – 216, [3] с.
4. **Житомирщина** на фронтах Великої Вітчизняної війни, 1941-1945 : спогади ветеранів / [редкол.: А.Є. Ємельянов та ін.]. – 2-ге вид., доповн. – Житомир : Полісся, 2000. – 323 с.
5. **Житомирщина** у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. : зб. док. та матеріалів / [редкол.: О. С. Чорнобривцева та ін.]. – К. : Наук. думка, 1969. – 289, [2] с.
6. **Забвению не подлежит** : сб. материалов о Холокосте, пережитом моими земляками / авт.-сост. Гарри Фельдман. – Житомир : Полісся, 2000. – 251 с.
7. **Золотые звезды Полесья** : очерки о Героях Советского Союза / Г. И. Кривохижин, А. Ф. Носов, Д. Ф. Романов [и др.] – Изд. 2-е, испр. и доп. – Киев : Политиздат Украины, 1978. – 437, [1] с.
8. **Іващенко О. М.** Комсомол Житомирщини в час грізних випробувань (червень 1941 року – 1945 рік) / О. М. Іващенко // Нариси історії Житомирської обласної комсомольської організації / О. М. Іващенко. – К. : Молодь, 1986. – С. 123-151.
9. **Їх іменами названі вулиці Житомира** : до 60-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. / [уклад.: М. М. Жайворон та ін.]. – Житомир, 2004. – 99 с.
10. **Ковтуненко О.** Визволення Житомира від німецько-фашистських загарбників / Ольга Ковтуненко // Житомирщина: минуле, сьогодні, поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 79-83.
11. **Колощук А.** Окупаційний режим на Житомирщині в роки Великої Вітчизняної війни / Андрій Колощук // Житомирщина: минуле, сьогодні, поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 51-55.
12. **Литвинчук В.** Коростенщина в роки Великої Вітчизняної війни / Вікторія Литвинчук // Житомирщина: минуле, сьогодні, поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 63-67.

13. **Майоров О.** Реалізація нацистського "нового порядку" на прикладі окупації міста Бердичева 1941-1944 роки / Олексій Майоров // Житомирщина: минуле, сьогодні, Поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 71-75.
14. **Махорін Г. Л.** Наш край і його мешканці у періоді воєнних подій 1937-1944 років / Г. Л. Махорін // Житомирській області – 75 років: етапи розвитку, видатні постаті і події / Г. Л. Махорін. – Житомир : ПП Євенок : Рута, 2012. – С. 28-37.
15. **Махорін Г.** Ружинщина у роки німецько-фашистської окупації / Геннадій Махорін // Історія Ружинщини : нариси і док. / Геннадій Махорін. – Житомир : Волинь, 2000. – С. 71-78.
16. **Бедриківський В. В.** Міліція Житомирщини у період Великої Вітчизняної війни та відбудови / [авт. кол. В. В. Бедриківський, В. В. Горностай, Г. П. Мокрицький] // Міліція Житомирщини. Історія Житомирщини / [авт. кол. В. В. Бедриківський, В. В. Горностай, Г. П. Мокрицький]. – Житомир : Волинь, 2007. – С. 40-45.
17. **Нагорна М.** Лугинщина в період німецько-фашистської окупації 1941-1943 рр. / Марина Нагорна // Житомирщина: минуле, сьогодні, Поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 68-71.
18. **Новик М. К.** Житомирщина в роки воєнного лихоліття / М. К. Новик / Житомирщина : іст. нарис : навч. посіб. з іст. краєзнавства / авт. кол.: А. Б. Войтенко, О. М. Іващенко О. С. Кузьмін [та ін.] – Житомир : Полісся, 2003. – С. 151-180.
19. **Полетаєв Г.** Про початок партизанської боротьби на Житомирщині / Геннадій Полетаєв // Житомирщина: минуле, сьогодні, Поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 45-51.
20. **Стривожена пам'ять** : [спогади учасн. визволення м. Житомира та Житомир. обл. від нім.-фашист. загарбників (31.12.1943-14.01.1944)] / голова редкол. А. Є. Ємельянов. – Вид. 2-ге, доповн. – Житомир : Полісся, 2003. – 262 с.
21. **Тевс Р.** Партизанський рух на Житомирщині в роки Великої Вітчизняної війни / Роман Тевс // Житомирщина: минуле, сьогодні, Поступ у майбутнє : наук. зб. у 3

- т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 55-59.
22. **Фронтовими дорогами Черняхівщини** / Чернях. райрада Житомир. обл., райрада ветеранів ВВВ. – Черняхів : Житомир. облдрук., 2010. – 150, [1] с.
23. **Шинкар А.** Друга світова війна / А. Шинкар // Славлю тебе, Олегове місто! : нариси з історії Олевська / [упоряд. Т. В. Заруба]. – Житомир : Полісся, 2009. – С. 32-60.
24. **Штанько І.** Велика Вітчизняна війна 1941-1945 / Ігор Штанько // Літопис землі Глибочицької : іст.-худож. краєзнав. нарис про с. Глибоч. сільради (Глибочиця, Гадзинка, Березина, Нова Вигода) Житомир. р-ну Житомир. обл. / Ігор Штанько. – Житомир : Полісся, 2010. – 314 с.
25. **Яйченя С.** Підпільний рух на Житомирщині в роки Великої Вітчизняної війни / Сергій Яйченя // Житомирщина: минуле, сьогодення. Поступ у майбутнє : наук. зб. у 3 т. Т. 3. Молодь в історії Житомирщини / [редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 59-63.
26. **Яценко В.** На фронтах і в тилах : кн. док. нарисів з історії Ємільч. р-ну у роки ВВВ 1941-1945 рр. / Володимир Яценко. – Новоград-Волинський : НОВОград, 2005. – 193, [2] с.
27. **Яценко В.** Пам'ятають у селі юного месника / Володимир Яценко // Твої люди, Ємільчинщино : [докум. нариси] / Володимир Яценко. – К. : Ред. газ. "Вісті Центр. спілки спожив. т-в України", 2004. – С. 29-30.
28. **Яценко В.** Підпільники / Володимир Яценко // Твої люди, Ємільчинщино : [докум. нариси] / Володимир Яценко. – К. : Ред. газ. "Вісті Центр. спілки спожив. т-в України", 2004. – С. 19-20.
29. **Яценко В.** Розвідниця : [про Марію Мариніну] / Володимир Яценко // Твої люди, Ємільчинщино : [докум. нариси] / Володимир Яценко. – К. : Ред. газ. "Вісті Центр. спілки спожив. т-в України", 2004. – С. 21-22.